

SLOVENSKI NAROD.

Izbaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogrsko dežele za vse leto 25 K, za pol leta 13 K, za četrst leta 6 K 50 h, za eden mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano s pošiljanjem na dom za vse leto 24 K, za pol leta 12 K, za četrst leta 8 K, za eden mesec 2 K. Kdor hodi sam ponj, velja za celo leto 22 K, za pol leta 11 K; za četrst leta 5 K 50 h, za eden mesec 1 K 90 h. — Za tuje dežele toliko več, kolikor znaša poština. — Na naročbo brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — Za oznanila plačuje se od petrostopone petit-vrste po 12 h, če se oznanilo enkrat tiska, po 10 h, če se dvakrat, in po 8 h, če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izvole frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravljanje je na Kongresnem trgu št. 12. — Upravnštvo naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila t. j. administrativne stvari. — Vhod v uredništvo je iz Vegove ulice št. 2, vhod v upravljanje pa s Kongresnega trga št. 12.

„Slovenski Narod“ telefon št. 34.

Posamezne številke po 10 h.

„Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

Volitve v Trstu.

Včeraj se je vršila v tržaški okolici volitev v mestni svet, oziroma deželnemu zboru tržaški in končala se je s sijajno zmago vseh slovenskih kandidatov.

Ko je prišlo včeraj popoldne poročilo v Ljubljano, da so Slovenci zmagali na celi črti, da so si priborili tudi mandat, ki je bil pri zadnjih volitvah pred tremi leti padel v italijanskih rok, zavladala je v narodnih krogih splošna radost. In ta radost je toliko večja, ker pomeni ta izid volitev velik napredok tržaških Slovencev.

Ta napredok se razvidi najbolje iz tega, če se primerja včerajšnja volitev z volitvijo, ki se je vršila pred tremi leti, namreč 8. aprila 1900. Številke govore najbolje.

V I. okraju (Škedenj) je l. 1900 dobil italijanski kandidat 273 glasov, slovenski kandidat pa 147 glasov. Včeraj je v tem okraju zmagal slovenski kandidat gosp. Sancin-Drejač s 335 glasovi, dočim je dobil italijanski kandidat 120 glasov. Število slovenskih glasov se je pomnožilo za 188, število italijanskih glasov pa se je skrčilo za 150. To je naravnost velikanski preobrat.

V II. okraju (Lonjer) je l. 1900 dobil slovenski kandidat 142 glasov, italijanski kandidat pa 99 glasov. Včeraj je v tem okraju dobil gosp. dr. Rybač 150 glasov, italijanski kandidat pa 97 glasov. Slovenci so torej 8 glasov pridobili, Italijani pa 2 izgubili.

V III. okraju (Sv. Ivan) je l. 1900 dobil slovenski kandidat 170 glasov, italijanski kandidat pa 45 glasov. Včeraj je v tem okraju dobil g. dr. Gregorin 195 glasov, italijanski kandidat pa 32 glasov. Slovenski glasovi so se torej pomnožili za 25 glasov, italijanski pa so se skrčili za 13 glasov.

V IV. okraju (Rojan) je l. 1900 dobil slovenski kandidat 172 glasov,

italijanski kandidat pa 112. Včeraj je v tem okraju dobil slovenski kandidat official g. Ivan Gerdol 226 glasov, italijanski pa 129 glasov. Število slovenskih glasov se je pomnožilo za 54 glasov, število italijanskih se je sicer tudi pomnožilo, a le za 17 glasov. Čast bivšemu poslancu tega okraja, g. Dolencu, ki ni le v »Edinstvu« obelodanil izjavo, da ne kandidira, nego je dal nabiti tudi posebne lepake s pozivom, naj glasujejo vsi za officialnega kandidata ter hodil od hiše do hiše nagovarjat volilce, naj se drže discipline in naj volijo postavljenega slovenskega kandidata.

V V. okraju (Občina) je leta 1900. dobil slovenski kandidat 219, italijanski pa 170 glasov. Včeraj je bil v tem okraju izvoljen g. Ivan Gorjup, ki je dobil 287 glasov, italijanski pa 68 glasov. Število slovenskih glasov se je torej pomnožilo za 68 glasov, število italijanskih glasov pa se je skrčilo za 102 glasova.

V VI. okraju (Prosek) je leta 1900. dobil slovenski kandidat 190 glasov, italijanski pa 139. Včeraj je zmagal v tem okraju slovenski kandidat g. dr. Slavik, ki je dobil 219 glasov, italijanski kandidat pa je dobil 95 glasov. Tu se je število slovenskih glasov pomnožilo za 29, število italijanskih pa se je skrčilo za 34 glasov.

Skupno so slovenski kandidatje dobili: leta 1900 — 1040 glasov, včeraj pa 1412 glasov, prirasel je torej 372 glasov, to se pravi več kot tretjina leta 1900 oddanih glasov. Italijanski kandidatje so dobili 1900 — 838 glasov, včeraj pa 544, nazadovali so torej za 294 glasov, to je za tretjino.

To je veleimeniten in velepomemben vspreh. Za italijanske kandidate so glasovali poleg nekaterih renegetov samo tisti okoličani, ki so odvisni od magistrata in od njegovih prijatejjev, vsi neodvisni okoličani so s čudovito disciplino

glasovali za slovenske kandidate.

Tako častno in s tako znamenitim vsprehom se volitev v tržaški okolici sploh še nikdar niso vršile. Ta volitev priča, da je tržaška okolica slovenska in da slovenska ostane. Ta izid volitev je sad vztrajnejša dela, je vspreh narodne zavednosti in odločnosti, in zato se izida volitev radujejo vsi narodni Slovenci.

Nemiri na Hrvatskem.

Na Hrvatskem vlada nekako obsedeno stanje. Ljudstvo ne sme nikjer zborovati, narodni buditelji se zapirajo, mesta so zasedena z vojaštvom, a listi izhajajo — beli, ker oblasti ne puste ničesar pisati, kar ne ugaja njim, oziroma madjarski vladi. In to zadnje je vzrok, da tudi mi Slovenci, najbližji sosedje, ničesar ne zvemo, kakor da bi vladal na Hrvatskem nad vsemi vrhovi mire.

Temu pa ni tako. Na Hrvatskem je emveč vsa javnost tako razburjena, kakor je to mogoče le pred neposredno revolucijo. Dasi so provzročitelji raznih demonstracij v Zagrebu in drugih hrvatskih krajev navidezno le mladi ljudje, tičijo vsprek globoko ter so skrajno resni. Saj pa so taka oficijoza poročila, kakor da se gre le za mladeničko razposajenost, najbolje ovrgli kmetje trpni v Zaprešiču, ki so nastavili prsi vojaškim bodalam, ne meneč se za življenje, svobodo in imetje. Da stori hladnotriven, v življenskem boju otrpneli kmet kaj takega, za to je treba pač velike brutalnosti, hudih krvic tlačiteljev.

Neposredni vzroki so starci, globoko vrezani v dušo tudi priprstega seljana. To so predvsem takozvane skupne zadeve, kakor: finance, železnice, pošta i. dr. V vseh teh upravah si hoče Ogrska ohraniti, oziroma pridobiti izključno last, da se tudi na hrvatskih tleh kaže kot enotna ogrska država. Hrvate pa hoče popol-

noma iztisniti iz drž. reprezentacije. Pri tem Ogrska dobro računajo: ako napravijo Hrvatsko gmotno popolnoma odvisno, mora se udati za ogrske tajne naklepe. V finančni in železniški politiki dosega Ogrska velikanske vsprehe. To izmogovanje Hrvatske je toliko, da mora celo hrvatska vlada z banom vred, ki je gotovo popolnoma v rokah Madjarov, javno priznati, da se bliža Hrvatska finančnemu polomu.

Ne glede na zahteve opozicijskih strank za finančno samostalnost Hrvatske, značilna je najbolje na Hrvatskem regnikolarna deputacija, ki obstoji iz 8 članov vladne stranke in samo dveh (prejšnja leta samo enega!) članov opozicije. In vendar so izjavile vse regnikolarse deputacije, da se mora nujno odpomoči finančni bedi na Hrvatskem. V prvi vrsti, kar je pač ob sebi umevno, bi se morali specifični dohodki Hrvatske porabiti na korist Hrvatski. Toda vsled krične nagodbe temu ni tako. Milijoni dohodkov iz izključno hrvatske zemlje in hrvatskega kapitala se porabijo le za Ogrsko, dočim bi se moral 44% porabiti za avtonomne namene Hrvatske.

Samo za Ogrsko se računajo dohodki zavarovalnih zavodov, bank, industrijskih in prometnih podjetij, kakor tudi dohodnina uradnikov na teh zavodih. Vsako leto se prodajajo obsežni državni gozdovi na Hrvatskem, a skupino dobi Ogrska. Naranost roparska pa je železniška politika. Dočim mora Hrvatska celo za državne železnice na Ogrskem prispeti po kvoti, graditi si mora doma železnice iz lastne in investicijskega fonda. Vkljub temu pa se stekajo dohodki celo teh lastnih hrvatskih železnic v ogrsko državno blagajno. Isto velja o poštah, dohodkih loterije, tobaka itd.

Ravno tako uničevalna je ogrska tarifna politika na železnicah. Ta je prikrojena tako, da mora ves prometi preko Budimpešte. Najbolj dra-

stično to dokazuje, da je izvoz mokežita itd. iz Budimpešte v Reko cenejši kot iz Zagreba v Reko, dasi je Zagreb ravno na polovici pota. Pri vsem tem pa še Madjari trde, da je Hrvatska pasivna in da jo morajo zdrževati. To dvojno, zasramovanje in škoda sta nagiba, ki razburjata Hrvatsko do skrajnosti.

Posebni vzroki nemirov pa so bile prepovedi shodov, na katerih so se hoteli Hrvatje postaviti proti takemu dvojnemu nasilju ter direktno izzivanje z madjarskimi napisi in madjarskimi zastavami (n. pr. v Zaprešiču). Po celi deželi gre klic obupa in maščevanja.

Albanci.

Nad 60.000 oboroženih Albancev je že na mesec dni pripravljenih na klanje. Ne primejo za nobeno delo, temuč le čakajo, kako se bodo stvari razvile. Kakor so na svojih sestankih sklenili, so odločno za to, da se niti zahtevam niti grožnjam iz Carigrada ne udajo. Iz Stare Srbije in Albanije prihajajo z vsakim dnem resnejša poročila. Razburjenost je tolika, da se je bat vsak trenutek kristjanskega klanja. Nič ni pomagano s pomnožitvijo garnizij v večjih krajih, kakor v Ipek, Mitrovici, Prizrendu, Djakovi itd. Albanci imajo prav malo strahu pred turškim vojaštvom. Ako se isto kje prikaže, umaknejo se mu Albanci mirno v kraje, kjer ni posadke. Pri tem pa nekažnjeni ropajo kristjanske vasi. Sedaj je tudi Angleška prišla iz svoje pritajene politike ter predložila turški vladni nove reforme načrte, katerim se pripisuje velika važnost. V načrtu se med drugim zahteva, da guvernerja za Macedonijo izvolijo v dosmrtno dobo kompetentne velesile. Uvede se naj obsežna avtonomija, vendar pa mora Macedonia plačevati Turški letni tribut. V najhujši nevarnosti so kristjani v Skutari. Tam je bilo mogoče, da je očvidno najeti človek streljal pri belem dnevu na

LISTEK.

Človek in pol.

Roman. Spisal Ivo Šorli. Ljubljana 1903.

Založil L. Schwentner.

(Dalej.)

Ako pomislimo, da je dr. Sever kot zdravnik izolan prirodoslovec, katerega nam Šorli slika kot nadarenega misleca, moramo se čuditi njegovemu svetovnemu naziranju, kakor se nam tuintam pokaže skromno naznačeno med vrstami romana. Dr. Severjeva filozofija je vsklica na humanistični podlagi, in vse njegove vseučiliščne študije še so brez globočjega utisa mimo njega, mimo njegovega mišljenja, mimo njegovega svetovnega naziranja, vrednega kakega malo manj ortodoxnega teologa.

Ni treba, da ima kak prirodoslovec svetovno naziranje, kakor ga imajo Häckl ali Forel, Wundt ali Weygant — ampak da takega ne sme imeti, kakor ga ima dr. Sever, je gotovo — če naj se ga imenuje nadarjenega. Mislim, da mi bo gosp. Šorli pripoznal, da mi jedino le filozofija vsakega človeka pove, koliko je v resnici naučil in kaj mu je

njegova znanost — ker sicer bi se ta ne ločila od gimnazialskega znanja — in to je vendar razloček!

Kjer pa stopi Šorli sam na dr. Severjevo mesto, kjer neposredno opazuje in analizira o posamezno stih človeka, tamkaj se pokazejo njegove vrline. Šorli je imeniten opozvalec in dober psiholog, in njegovi sklepi so, kolikor se tičajo duševnega življenja človeškega, iz večine fino pogojeni. Opozarjam posebno na sicer ne novo, a prav interesantno izvajanje o moški lepoti; žal, da ni pisatelj uporabil ta tema v svojem romanu, kakor bi bil to prav lehk in gotovo z vsprehom storil. Poleg omjenjenega je po romanu zpletene še jako mnogo duhovitih in psihološki pravilno obdelanih, oziroma rešenih problemov, ker je tem zanimivejše in tudi vsega priznanja vredno v napogled dejstva, da je tako imenovan psihološki roman v Slovencih v obče nekaj povsem novega. Jurčič tako kakor Kersnik omejila sta se na slikanje, na orisbo tipov, na situacije; psihološčega uglobljanja v svoje junake pa nedostaja obema. Ker pa sem čital v zadnjih letih proizvodov, ki so na nekakem glasu kot psihološko globoki, ni

me moglo, žal, o tej fami prepričati; dolgovezno in šumno razkladanje itak jasnih duševnih situacij, po mešano z osladnimi vsklikami, kakšno je vendar to človeško srce — ne dela še dolgo ne posvetnega psihologa.

V splošnem se mora priznati, da je dr. Sever dobro in pravilno risan in da dobi njegova slika značaj verojetnosti. Kjer nastopa kot »človek in pol«, nam je simpatičen, prav tako, kakor nam ni kot »nadčlovek« posebno prikupljiv, da časih naravnost odtvuje. Pomisliti je končno tudi to, da je dr. Sever še mlad mož, kateremu ni življenje še dovolj ugledilo robov in ostij, pomisliti tudi, da se vsak človek do gotove meje zaveda svoje moči, če tudi jo navadno jako rad precenjuje.

Dobro pogojena vidi se mi tudi Severjeva zaročenka Kornelija. Ni to dekle velike duše, niti ne velike senzitivnosti, a na duši in srcu je nesprejena, če tudi je njena sodba in neno mišljenje o življenju močno odvisno od razmer, v katerih je bila vzgojena. Kot posebno zaslugo štejem pisatelju, da nam je tekom romana razvil jako zanimivo in verjetno njen značaj, kakor se je moral

razviti vsled odnosajev, v katere je zavelo življenje. Dekle, ki prvotno ljubil moža, ki ji imponira radi tega, ker sta si z ljubljenim bratom dobra prijatelja, ker ga ne umeje in se ga boji, ker se ji zdi drugačen nego drugi, ne da bi se zavedala v istini prednostij njegovih, to dekle opusti to svojo globočje neutemeljeno ljubezen — ko jo premami telesno lepi Plesich. V zakonu pa dozori dekle v ženo in tedaj spozna mlada poročenka, da imata z možem sicer mnogo govoriti, a si ničesar ne povedati, ker sta si povsem tuji duši, ker je Plesich njej preplitev, preplitve pa tudi, da bi se on uglabil v njeno duševno življenje. Osamljena in nesrečna omahuje in bi izvestno tudi propala — ako bi ne našla krepke roke in pomoči pri Severju, kateremu koncem romana očiščena v ognju življenja tudi postane srečna soproga.

Psihološko začrtana pa se mi zdi oseba Plesicheva. Človek, vzgojen kakor on, do vstopa v življenje tako nesamostalen, kateremu so nazori njegovih staršev prešli v meso in kri, kateremu se je od nekdaj ucepalo, da je sin dvornega svetnika, da se mu je ogibati tega in onega, ki naj ne pozabi na prihodnjo svojo karijero, ki se vede v celo prvi polovici romana nasproti vednim, vsako družabno dopustno mejo presegajočim izzivanjem dr. Severjevem tako samega sebe premagujoče, in to tudi tedaj, kadar začne — seveda po svoje — ljubiti, ko postane vendar tekmeč, ko vre tudi po njegovih žilah kri, — o tem človeku ne verjamem, da bi se udal alkoholizmu brez težjega zunanjega ali morda tudi notranjega vzroka. Če je Plesich plitev, ni prav nič drugačen postal v svojem gotovo srečnem zakonu, v katerem v duševnem oziru ničesar pogrešati nima. Obtežilnih duševnih spon torej zanj zakon nima; materijalni njegov položaj pa se tudi ne more imenovati neugoden. Njegova karijera, njegovo zunanje življenje pa mu tudi ne daje povoda, da bi postal ta mož nezadovoljen, potrt ali razvajen. Jedino na tako zasnovani podlagi bilo bi mogoče razlagati, da išče in najde Plesich v čaši omote in pozabljenja, pa makari, da je zgubil svojo šaržo ali kaj jednakega, kar bi pri Plesichu zadostovalo, da bi svojemu revnemu duševnemu življenju pričerno

dva nova sodnika. Morilcu so pustili zbežati v gore, dasi je bilo polno prič. Enaka usoda čaka baje vse novoimenovane sodnike. Vojaška posadka je v tem mestu prav majhna, vrhu tega pa sta še odpotovala vali Šakir paša in Essad paša, ne da bi imenovala namestnike. Videti je kakor bi turška vlada šla Albancem naravnost na roko. Zato pa nihče ne veruje v resnost vojaških operacij, s kakršnimi je začela Turška zadnje dni strašiti. Pravi se sicer, da se je začelo od Ferizoviča z vojaškimi operacijami, da se zatre albanski upor. Toda operiranje bo pač takšno, kakršno je bilo dosedanje reformirane.

Politične vesti.

— Poslanska zbornica bo imela v tem tednu dve seji, jutri in v petek. Načelnik železniškega odsekha, baron Schwiegel bo predlagal, da se stavi poročilo o lokalnih železnicah na dnevnih red petkove seje, in sicer pred razpravo o spremembam opravilnika. Konference strank z ministrskim predsednikom se nadaljujejo. V soboto je konferiral z dr. Körberjem posl. Prade, jutri pa bo konferiral posl. dr. Derschatta. Konference se tičejo nagodbenih predlog.

— Odlikovanje v armadi. Cesar je dovolil nadvojvodi-prestolonasledniku Franu Ferdinandu, da sprejme in nosi papežev veliki križ Kristovega reda. Vojaški zasluzni križec sta dobila stotnika Al. Bergkessel 17. pešpolka (poveljnik kadetne šole v Inomostu in K. vitez Zimmermann 47. pešpolka. Zlat zasluzni križec s krono sta dobila polkovna zdravnika dr. L. Mihelič 7. pešpolka in dr. K. Kandutsch 87. pešpolka v Celju.

— Shod slavistov. Konferenca slavistov, ki je zborovala te dni v Peterburgu, je sklenila, avgusta ali septembra 1904 sklicati v Peterburg velik kongres slavistov ter povabiti tudi inozemske učenjake.

— Mulah premagan. General Maning je osvobodil polkovnika Cobbeja iz zasede; pri tem se je vnel znova boj z Mulahovo vojsko. Maning je zmagal ter pobil nad 2000 Mulahovih vojakov.

— Zoper saksonskega kralja Jurija se je začelo očitno obračati javno mnenje, a to zaradi njegovega klerikalnega mišljenja in zadnjih dogodkov na dvoru. Vlada si prizadeva, na umeten način prirediti ovacije kralju, ko se vrne iz Italije, toda proti temu so začeli pisati celo strogo konzervativni listi, ki so bili dosedaj udani dvoru.

— Protizidovski izgred v Uhnu v Galiciji so se primerili vsled tega, ker se je obdolžilo žide, da so zazgali na 20 krajin. Nad 300 kmetov se je zbral, ki so naskočili židovske hiše in trgovine ter vse pobili. Da ni prihitelo vojaštvo, zgodilo bi se bilo najbrže splošno klanje.

Katoliški uzori.

(Dalje.)

Cerkveni nauk o čistosti sloni na veliki iz nepoznanja nature izvirajoči zmoti. Cerkev je mislila in misli tudi že danes, da prestane poželjenje po ljubezni, če se kdo vzdržava ljubezni vzdrži. Resnica pa je, da se zgodi ravno nasprotno. Če se velikanski natiorni sili odreče zadostilo, potem gori v notranjosti toli bolj in prevlada vse misli in vsa čustva. In tako vidimo, da je bil ves religiozni sistem prevelečen z neko poltenostjo. Razmerje vernikov do glavnih oseb religioznega kulta je nastalo iz zadušenega hrepnenja do ljubezni. Udanost Kristusu in Mariji se večinoma izraža z besedami, kakor se rabijo le pri ljubezni mej dvema osebam različnega spola, in to ni samo slučaj, da se moški verniki posebno obračajo do Matere božje, ženski pa do Izveličarja. Taka je moč nature na človeška čutila.

Z vstopom v samostan, se devica odpove svetu in ljubezni, da se „zaroči z nebeškim ženinom.“ Njemu posveti svoje devištvo. Papež Caharija je razsodil, da stori zakonomlost napram svojemu „neumrljivemu zaročencu“ ako se izneveri obljubi, da obrani vedno čistost. Škof Tietmar iz Marseburga pravi v svoji kroniki o smrti neke požne grofice: „Veselega srca je šla na ležišče svojega nebeškega ženina.“ Opatinja Irmentrudis pl. Mylendouk v Bonnu,

ki je živila v prvi polovici 13. stoletja je šla v smrt z besedami „o najljubljenejši vseh moških“, s čimer je imela v mislih Izveličarja. Bernard de Clairvau pa je obljuboval Kristusovim nevestam, da bodo Kristove tovarišice v kraljestvu, pri mizi in v spalnici ter da jih „kralj popelje k svojemu ležišču.“

Zarodenje z nebeškim ženinom se je časih prav formelno izvršilo — vsaj v mislih. Legende pripovedujejo, da se je Kristus raznim svojim nevestam pričkal in se z njimi slovesno zaročil. To se na pr. pripoveduje o kraljici in mučenici Katarini iz Aleksandrije, o sv. Brigiti in o drugih. O Katarini Sienski se trdi, da ji je Mati božja sama dojeljala svojega sina, ki je Katarini nataknil z demontom in širimi biseri okrašen prstan, jo slovesno proglašil za svojo nevesto. Razen Matere božje so bili pri ti zaroki navzočni evangelist Janez, apostol Pavel, sv. Dominik in kralj David, ki je igral na harpo. Seveda so to vse le halucinacije spolnosti strašno razdražene fantazije. Životopisec Katarine Sienske pripoveduje mnogo o plameči ljubezni te svetnice do Kristusa. Nekoč je, pripoveduje ta životopisec, hotela Katarina kar skopreti neskončnega hrepnenja, da bi jo objel njen nebeški žen. Kakor blazna je vpila „Sladki, ljubljeni mladenič, sin božji in device Marije, ti moj preljubljeni gospod, sladki in zaljubljeni vitez.“

Se bolj kakor kult Kristusa od strani devic je imel kult Marije od strani moških značaj ljubavnega razmerja. Marija je bila ideal božje ljubezni v nasprotju s pozemsko ljubezni, bila je takoreč personifikacija odpovedi od ženske ljubezni, središče svet zanikajoče cerkvene metafizike. Prav to je bil vzrok, da je postala Marija središče tistega ljubavnega hrepnenja, ki se je izvilo nad sfero posvetnosti in pripokovalo zadoščenja na onem svetu. Marijina ljubezen — je bilo obljubljeno — odškodovala bo viteze tisočrat za vse trpljenje, ki so si ga prostovoljno naložili. Čim večja je postajala askeza, toliko bolj se je gojil Marijin kult in zato je bila klasična doba srednjega veka tudi klasična doba Marijinega kulta, ki se je posebno gojil v samostanh.

(Dalje prih.)

Občni zbor „Dramatičnega društva“

se je vršil v soboto, 25. t. m. v »Narodnem domu« ob številni udeležbi članov. Predsednik gosp. Karl vitez Bleiweis - Trsteniški je sporočil, da je opera tudi za božično sezono zagotovljena, ker je obč. svet blagodušno dovolil podporo, ki je potrebna za ohranitev opere in drame na sedanjih višini. Nemški »Theater Vereine« je dovolil nemškemu gledališkemu podjetju za sezono 1903/4 večjo podporo, da se bo gojila poleg drame in operete tudi opera. Konkurenca bo torej večja, a »Dram. društvo« hoče z dosedanjem vztajnostjo nadaljevati svoje delovanje in angaževati nove dobre moći, ki bodo doceča vstreza. Perspektiva v bodočnost je ugodna, za kar je izrekati v prvi vrsti zahvalo obč. svetu; pa tudi dež. odbor je šel »Dram. društvo« vsaj deloma na roko. Tajnik »Dramatičnega društva« g. dr. Fr. Novak je poročal o delovanju v sezoni 1902/3.

Slabi preroki, ki so prerovali lansko leto, da se ne bo vzdržalo slovensko gledališče na dosedanjem nivoju, ker bo najbrže za prihodnjo sezono opera odpadla, k sreči niso zadeli pravo, kajti danes lahko trdim, da je slovensko gledališče ostalo najmanj na isti stopnji kakor lansko leto. Želje gledališkega občinstva vdarile so nekako z elementarno silo na površje in vzbudile požrtvovanost mestnega občinskega sveta, da je isti obljubil in dal podporo gledališču v onem znesku, kateri je bil neobhodno potreben za ostrožnost opere in drame. Med neprijetnostmi za odbor so pač ena glavnih prevelike zahteve slovenskega občinstva do gledališča, oziroma do odbora dramatičnega društva. Občinstvo pričakuje, naj se mu za majhno ceno nudi isto, kar se mu v večjih gledališčih nudi za mnogo dražje ceno. Prikriti in odkriti sovražniki valjajo vedno kriivo na odbor, ki naj z nezdostnimi sredstvi doseže nekaj, kar mu je pri danih razmerah nemogoče. Takih malkontentov je nekaj, vendar pa se mora trditi, da je dovolj razumnih in previdnih obiskovalcev, ki pozajmo razmere natanko in se zadovoljijo s tem, kar zanje odbor dramatičnega društva ukrene. Sicer glede obiska ne more trditi, da bi občinstvo v tem oziru popolnoma nemarno postopalo, toda zabavljači, ki vidijo največ napak in se dajo o predstavah le posredno poučiti, najmanjkrat prestopijo muzin bram. Z besedičenjem poskušajo in tudi provzročijo nemarnost še pri ostalem delu občinstva. Ne glede na vse okoliščine se je vendar že zbral v Ljubljani takozvanost stalno gledali-

ško občinstvo iz vseh slojev. Upati je, da se število tega stalnega občinstva od leta do leta povečava; s tem bomo Slovenci tudi pokazali, da smo zmožni v kulturnem oziru obstojati, da imamo smisel ne samo za dobre este in kanale, temveč tudi za umetnost. Kakoršen obisk in kakoršna sredstva, naj pridejo ista iz kateregakoli mesta, takšen bo tudi uspeh delovanja v vsakokratnega obora. Za letos pa je odbor storil vse, kar je bilo v njegovih moči. Nudile so se mu predstave najrazličnejših genrev. Pred vsem povdaranjam, da se je gojil, kolikor mogoče slovanski repertoar bodisi pri operi, kakor pri drami. Dramskih novitet je bilo 18, opernih novitet pa 5, dočim dramskih repriz 17 in opernih 6. Izvršujočih članov je bilo: 7 opernih solistov in solistin, 24 članov zboru in 1 kapelnik; pri drami: 15 prvih članov in članic ter 14, ki so bili angažovani za ensemble. Pri posameznih predstavah pa je sodelovalo za igralni honorar še posebej 8 oseb. Gledate gostovanja navajam, da je gostovala enkrat gospa Boršnikova, trikrat gospa Polakova in enkrat g. Boršnik. S posebnim veseljem moramo povdarijati, da se je doseglo letos najvišje število predstav, namreč 100 predstav. Treba je pri tem vpoštevati, da imamo na teden na razpolago samo 3 dni, dočim imajo Nemci 4 dni in so vkljub temu imeli samo 106 predstav. Imeli smo 34 opernih in 65 dramskih predstav ter 1 koncert. V kolikor je tedaj občinstvo podpiralo odbor v njegovem delovanju, istemu hvala lepa! Hvala dalje listom, ki so vestno beležili dogodke sezone, prinašali pripombe in vzbujali zanimanje za gledališče. To so listi: »Slovenski Narod«, »Slovenec«, »Ljubljanski Zvon« in »Slovan«. Da pa je doseglo slovensko gledališče letosnji vspet je pač velika zasluga slavnega občinskega zastopa stalnega mesta Ljubljane, kateri je pač dobro znal preceniti važnost slovenskega gledališča za kulturni napredok slovenskega naroda in se ni strašil prisiskočiti blagajni gledališča v taki meri na pomoč, da je obstoje opere in drame tudi za bodoče osigurana.

Blagajnik, gospod kontrolor Fr. Rözman je poročal:

Financialni vspet pretekle gledališke sezone bil je po večletnem presledku zopet enkrat jako ugoden. Pred pa ko preidem na one podatke, iz katerih je ravno razviden, da je dočim vspet, navesti hočem številke denarnega prometa, ki so bistvena podlaga naslednjim začunom obširnega računskega naključka. Skupni denarni promet znašal je 183 980 K 72 h, ter se po posameznih naslovih tako le razdeli: Med dohodke spadajo: V blagajnici 31. marca 1902 je bilo 200 K 05 h. subvencija dežele 12000 K, subvencija mesta 21500 K in proti povračilu na račun dežele 5000 K, povračilo za naobrazbo in pouk 40 K, prispevki gledališkega društva 879 K, članarina 476 K, najemnina za lože 6600 K, abonenment na sedež 3630 K 60 h, dohodki predstav 32 738 K 10 h, povračila za repertoar 160 K, prispevki za bolniško blagajno in obresti 385 K 10 h, za zvezko slovenske Talije 179 K 83 h, povračilo za garderobo 1105 K, posojila 5350 K, vplačane tirjate 100 kron, prehodni prejemki 310 K 30 h, razni prejemki 2430 K 30 h, vkljup 91 990 K 36 h. Stroški bili so naslednji: Gaže in sicer za opero 14 399 K 28 h, za dramo 20 924 K, za zbor 7638 K, naobrazba in pouk 281 K, za lože 6600 K, stroški predstav 18 528 K 86 h, za repertoar 4641 K 31 h, za dekoracije 66 K, garderoba 1287 K 44 h, zavarovalnina, bolniška blagajna, davek in obresti 1893 K 47 h, revkiziti 283 K 52 h, posojila 5350 K, dolgori 2032 kron, stari računi 2800 K 98 h, prehodni izdatki 310 K 30 h, razni izdatki 4305 K 83 h, v blagajnici 31. marca 1903 je ostalo 648 K 37 h, vkljup 91 990 K 36 h.

Saldo predstav iznaša 17 839 K 84 h, da je torej vsaka letosnja 97 predstav nesla povprek 183 K 91 h, torej okrog 184 K. Ta račun režije izkaže prebitka 8524 K 68 h. Račun o dobičku in izgubi po pokaže končni financijski efekt, izkaže namreč, da je bila pretekla gledališka sezona aktiven, je imela 2957 K 70 h. prebitka, to pa vzljutem temu, da se je pri inventaru izjemoma veliko odpisalo, namreč 5566 K 98 h. Razen tega poravnali so se pa v pretekli sezoni tisti več let starci računi, ki so še iz prejšnjih dob, kakor mora sloneli na Dramatičnem društvu, znašali so 2800 K 98 h, na račun dolga se je pa plačalo še 2032 K. Račun o premoženju izkaže še 16 072 K dolga in sicer deželi 4800 K, mestu pa 5400 K; ta dva dolga se plačujeta v letnih obrokih po 600 K. Kmetiske posojilnice tirjate znaša 4000 K, od tega dolga se bo v prihodnji sezoni, ako bo tako ugodna, kakor je bila

pretekla, plačalo vsaj 2000 K, tako da bo ta dolg v dveh letih gotovo poravnан. Vzajemno-podpornemu društvu dolguje Dramatično društvo še 1872 K; to plačuje se v obrokih ter bo zadnji plačan junija 1905, in takrat se bo dramatičnemu društvu izplačalo še kakih 800—900 K. Stanje dramatičnega društva je torej sedaj tako ugodno in ako ga bodo mero dajni faktorji tudi v prihodnje tako velikodušno podpirali in bo obisk slovenskega gledališča tudi v bodočem letu. Kakoršen obisk in kakoršna sredstva, naj pridejo ista iz kateregakoli mesta, takšen bo tudi uspeh delovanja v vsakokratnega obora. Za letos pa je odbor storil vse, kar je bilo v njegovih moči. Nudile so se mu predstave najrazličnejših genrev. Pred vsem povdaranjam, da se je gojil, kolikor mogoče slovanski repertoar bodisi pri operi, kakor pri drami. Dramskih novitet je bilo 18, opernih novitet pa 5, dočim dramskih repriz 17 in opernih 6. Izvršujočih članov je bilo: 7 opernih solistov in solistin, 24 članov zboru in 1 kapelnik; pri drami: 15 prvih članov in članic ter 14, ki so bili angažovani za ensemble. Pri posameznih predstavah pa je sodelovalo za igralni honorar še posebej 8 oseb. Gledate gostovanja navajam, da je gostovala enkrat gospa Boršnikova, trikrat gospa Polakova in enkrat g. Boršnik. S posebnim veseljem moramo povdarijati, da se je doseglo letos najvišje število predstav, namreč 100 predstav. Treba je pri tem vpoštevati, da imamo na teden na razpolago samo 3 dni, dočim imajo Nemci 4 dni in so vkljub temu imeli samo 106 predstav. Imeli smo 34 opernih in 65 dramskih predstav ter 1 koncert. V kolikor je tedaj občinstvo podpiralo odbor v njegovem delovanju, istemu hvala lepa! Hvala dalje listom, ki so vestno beležili dogodke sezone, prinašali pripombe in vzbujali zanimanje za gledališče. To so listi: »Slovenski Narod«, »Slovenec«, »Ljubljanski Zvon« in »Slovan«. Da pa je doseglo slovensko gledališče letosnji vspet je pač velika zasluga slavnega občinskega zastopa stalnega mesta Ljubljane, kateri je pač dobro znal preceniti važnost slovenskega gledališča za kulturni napredok slovenskega naroda in se ni strašil prisiskočiti blagajni gledališča v taki meri na pomoč, da je obstoje opere in drame tudi za bodoče osigurana.

Tuintam se je tudi povpraševalo, zakaj se je godba pri drami opustila, in povdaranje se je mnenje, da to slabu vpliva na obisk gledališča. Da temu ni tako, je gotovo najboljši dokaz to, da je bilo letos gledališče izredno dobro obiskano vzljutem temu, da je bilo 38 predstav brez godbe; »Dramatično društvo« prihranilo je pa pri tem okroglo 1400 K. Končno omeniti mi je še pokojninskega zaklada. Ta zaklad, osnovan let 1897, je sedaj naložen pri glavnem slovenskem hranilnici in posojilnici na knjizico 1431; znašal je 31. marca t. l. 1928 K 09 h, in se obrestuje po 4% odstotka.

Kar se proračuna za prihodnjo gledališko sezono tiče, ravna se po trebščina večinoma po lanskih izdatkih. Za gaže je proračunjeno 43 200 kron in sicer za opero to je za soliste in zbor 22 400 K, za dramo pa 20 800 K, za repertoar 4000 K, garderoba 1600 K, zavarovalnino, davek in obresti 1400 K, za amortizacijo dolga 3032 K, razno 4000 K, skup 57 232 K. Med pokritje vstavile so se subvencije s tistimi zneski, ki so deloma že dovoljeni, deloma osigurani, to je v skupnem znesku 38 000 kron, za prispevke gledališkega društva 800 K, članarino 450 K, za dohodke predstav 15 300 K, razno 2000 kron, vkljup 56 550 K, kaže se torej nedostatka 682 K, ki se bo pokril deloma z blagajničnim prebitkom pretekle sezone, deloma pa v višjimi dohodki predstav, oziroma z mogočimi prihranki pri nekaterih naslovih potrebščine.

Revisor, g. ravnatelj G. Pirč je poročal,

čidem (žalostnega spomina!) glede na volitve v državni zbor je bila sklenjena v soboto 15. decembra l. 1900. Nad eno uro sta delala načrte in kombinacije ter končno popolnoma dogovorila bojni načrt. Dr. Gredolčič si je bil zagotovil Pajerjevo pomoč pod težkimi pogoji, katero plačuje slovensko ljudstvo. »Gorica« je na to bohnala na vse grlo, pijana zmage, da izvolutev v V. kuriji je zagotovljena dr. Gregorčiču. In kaj smo videli na dan 3. januvarja 1901.? Dr. Pajer je sedel v Lenassijevi pisarni ter držal liberalne laške volilce v šahu, da niso smeli iti volit, da bi paralizirali izdajski glasove (kakor so rekali) iz Furlanije, oddane za dr. Gregorčiča. Pajer je nastopal kot diktator v stranki ter grozil celo, da odstopi od vsega, ako ne bodo poslušali. I, zakaj pa je delal tako? Edino le zaradi tega, ker sta se zvezala on in don Antonio. In kakšen je ta don Antonio od takrat, to se vidi v našem deželnem zboru in odboru ter tudi v drugi javnosti, kateri je znano vse delovanje tega viteza žalostne postave od razkola dalje. — Tako! Sedaj smo povedali zopet enkrat, kdaj se je zavezal don Antonio s Pajerjem; rešeno pa je s tem obenem tudi vprašanje: **Kdo je faktotum?** Temu nimamo ničesar dosta viti.

Pri volitvi okrajnega zastopa v Brežicah so nemškutarji v skupini veleposestnikov dobili večino, ker sta se dva slovenska volilca vzdržala volitve, eden Slovenec, Gerjevič ml., potem južna železnica in — knez Hugo Windischgraetz pa so glasovali z nasprotniki. O odpadniku Gerjeviču ni vredno govoriti; južna železnica je — žal — Slovencem vseskoz sovražna, ne da bi se proti temu moglo kaj storiti. Zanimivo pa je postopanje kneza Windischgraetza. Na Kranjskem je vnet pokrovitelj klerikalcev in gorje od njega kolikor ovisnemu človeku že bi volil po svojem prepričanju. V zahvalo za to ga dr. Šusteršič pri vsaki priliki počasti s kakim brzjavnim čestitanjem. Na Kranjskem je knez Hugo Windischgraetz velik klerikalec — na Štajerskem pa podpira »Prošod Rimovcev«; na Kranjskem mu je geslo: vse za vero, dom, cesarja, na Štajerskem pa podpira prusofilske Vsenemce!

Iz deželne bolnice. Piše se nam: Pred kratkim časom je bila moja sorodnica v dež. bolnici. Bila je na smrt bolna in je tudi umrla. Nezaslišano je, kako so jo usmiljenek pred smrto mučile. Usiljevale so ji vsakovrstne stvari da jih kupi, rožne vence, škapulirje, svetinjice in neko podobo. Samo za podobo je morala plačati eno krono, češ, da se bodo za njo maše brale. Tako so iz te rewe izsili precejšnjo svoto denarja. Moja sorodnica je imela tudi denarnico pri sebi, ta je pa izginila brez sledu. Kdo jo je vzel, ne vem. Temu nadlegovanju bolnikov bi se pač naj porabili vsi gostilničarji ter se preskrbeli z zdravim in okusnim domaćim vinskim pridelkom. K temu pa bodo gostilničarje najprej primorali njih gostje, ako se pri današnjem in jutrišnjem javni pokušnji prepričajo o izborni kakovosti domačih vin ter pred vsem taka v gostilnah zahtevajo.

Uzigalice družbe svetega Cirila in Metoda. Piše se nam: V raznih časopisih čitamo, da je ljubljanska tvrda Ivan Perdan iz dala nove vžigalice v prid družbe sv. Cirila i Metoda. Vžigalice so, kakor smo se sami prepričali, gledane zunanjosti mnogo lečnejše kot prejšnje, kvaliteta pa je naravnost izborna. Cena vžigalicam je znatno cenejša kot prej. Do sedaj je segalo slovensko ljudstvo primeroma jako malo po tem narodnem blagu. Vzrok je bilo več, kakor prevsoka cena, slabo blago. Na Slovencih je torej ležeče, da se sedaj tembolj poslužujejo novih, res izbornih vžigalic! Na Kranjskem bi ne smelo biti ne mesta, ne trga, da, tudi v najskromnejši vasiči bi ne smelo manjkati vžigalic v prid družbi sv. Cirila i Metoda. V izgled vzemimo si jednarece Čehe. Od najslabejšega delavca do najuglednejšega gospoda, vse, vse poslužuje se vžigalic v prid šolski Matici. V Trstu, v Gorici, na Reki itd. opazili velikanske lepake, ki priporočajo ljudstvu vžigalice družbe »Leg« — National«. In kako pridno se jih Lahoni poslužujejo. Da smo Slovenci premalo narodni, prelačni v vsakem obziru, to je že splošno znano. Pri največjih trgovcih dobijo vsako vrsto zvezplenk, le slovenskih ne. Dunajska tovarna vžigalic »Fürt« izdeluje vsakovrstne vžigalice z narodnimi barvami, ljudstvo se jih poslužuje, mene da so družbine. Slovensko časopisje, bi napravilo veliko korist družbi sv. Cirila i Metoda, da bi ljudstvo od časa do časa opozorilo, da so le tiste vžigalice družbene, ki je na vsaki škatlici utisneno ime tvtke: Ivan Perdan, na hrvatskih pa Milan Gremer. Sploh je na Slovenskem razširjenih mnogo več hrvatskih kot slovenskih vžigalic. Največ gospodov trgovcev jih radi tega

peljal. Spremljali so ga trije oo. frančiškani, med njimi p. Hugolin Sattner, od strani »Glasbene Matice« pa g. koncertni vodja Hubad, načelnik pevskega zboru prof. Štritof in kvartet pevcev. Sestanek je bil pri Petranu. — Gospoda je šla tudi na otok, kjer se je v spominsko knjigo podpisala pod improviziranim: »Glasbene Matice« koncertov višek — Je bil Hartmannov »Sv. Frančišek«. P. Hartmann je v osebnem občevanju zelo ljubezniv in dovitjen. Izrazil se je zelo pohvalno o našem Bledu. Seveda so se pogovorili več noma skali krog oratorija »Sv. Frančišek« in krog »Glasbene Matice«, njene uredbe in njenega pevskega zabora. Pri Petranu se je napivalo p. Hartmannu in »Glasbeni Matice«. Govorila sta p. Roderik in gospod Hubad, kvartet pa je prepeval slovenske pesmi. Z večernim vlakom so se izletniki vrnili v Ljubljano, da se udeležijo sestanka pevskega zabora »Glasbene Matice« pri Mališu.

Deželna preskuševalna vinska klet v Ljubljani.

V soboto o 5. uri popoldne se je otvorila deželna preskuševalna vinska klet. Otvoril jo je deželni odbornik gosp. Pošte s primernim ogovorom. Otvoritev, oziroma prve poskušnje vina so se udeležili med drugimi gg: dež. odbornik P. Grasselli, dež. in drž. poslanec grof Barbo, deželnovladni svetnik vitez Laschan, višji gozdarski nadzornik Goll, višji živinodržavnik Pavlin, višji inženier Pavlin, ravnatelj Pirč, nadučitelj Zirovnik, zastopnika »Laibacher Zeitung« in našega lista i. dr. Vsi ti so se prepričali, da hrani velika klet pod kavarno »Evropac« vzbirkos najboljših vinskih pridelkov cele dežele. Dolenjskih vin je na razpolago nad 10 vrst, in sicer so zastopani naslednji vinski kraji: Ardno (Debevc), Stinovec (Colarič), Volovnik (Hržog), Krško (Gregorič, Kotschevar), Klevevž (Ulm), Semič (Šusteršič). Cene dolenjskim vinom so od 20—26 kr. Izmed vipsavskih ving ostane pač gotovo najbolj priljubljen karmenet. Ta iz Francoske na Goriško in od tam v Vipavo im portirana trta ima pri nas brezdvomno lepo bodočnost. V kleti je Schwickerter pridejal iz Vipave. Pa tudi silvanec istega, posebno pa burgundec (Lavrenčič, Vrhpolje) si pa istega posestnika, burgundec beli (Ferjančič, Slap; Mayer, Lože; graščina Slap; zelen (Kavčič, Št. Vid), rizling renski (graščina Slap) in italijanski (Ferjančič, Mayer) so vrste vin, ki se morajo priljubiti. Bela vipsavska vina so iz Št. Vida (Demšar), Goče (Ferjančič, Bezek), Erzelj (Vovk), Vipava (Schwickerter) i. dr. Cene vipsavskim vinskim pridelkom so 17 do 25 kr., karmenet 30 kr., burgundec 35 kr. To ugodno priliko bi pač naj porabili vsi gostilničarji ter se preskrbeli z zdravim in okusnim domaćim vinskim pridelkom. K temu pa bodo gostilničarje najprej primorali njih gostje, ako se pri današnjem in jutrišnjem javni pokušnji prepričajo o izborni kakovosti domačih vin ter pred vsem taka v gostilnah zahtevajo.

Uzigalice družbe svetega Cirila in Metoda. Piše se nam: V raznih časopisih čitamo, da je ljubljanska tvrda Ivan Perdan iz dala nove vžigalice v prid družbe sv. Cirila i Metoda. Vžigalice so, kakor smo se sami prepričali, gledane zunanjosti mnogo lečnejše kot prejšnje, kvaliteta pa je naravnost izborna. Cena vžigalicam je znatno cenejša kot prej. Do sedaj je segalo slovensko ljudstvo primeroma jako malo po tem narodnem blagu. Vzrok je bilo več, kakor prevsoka cena, slabo blago. Na Slovencih je torej ležeče, da se sedaj tembolj poslužujejo novih, res izbornih vžigalic! Na Kranjskem bi ne smelo biti ne mesta, ne trga, da, tudi v najskromnejši vasiči bi ne smelo manjkati vžigalic v prid družbi sv. Cirila i Metoda. V izgled vzemimo si jednarece Čehe. Od najslabejšega delavca do najuglednejšega gospoda, vse, vse poslužuje se vžigalic v prid šolski Matici. V Trstu, v Gorici, na Reki itd. opazili velikanske lepake, ki priporočajo ljudstvu vžigalice družbe »Leg« — National«. In kako pridno se jih Lahoni poslužujejo. Da smo Slovenci premalo narodni, prelačni v vsakem obziru, to je že splošno znano. Pri največjih trgovcih dobijo vsako vrsto zvezplenk, le slovenskih ne. Dunajska tovarna vžigalic »Fürt« izdeluje vsakovrstne vžigalice z narodnimi barvami, ljudstvo se jih poslužuje, mene da so družbine. Slovensko časopisje, bi napravilo veliko korist družbi sv. Cirila i Metoda, da bi ljudstvo od časa do časa opozorilo, da so le tiste vžigalice družbene, ki je na vsaki škatlici utisneno ime tvtke: Ivan Perdan, na hrvatskih pa Milan Gremer. Sploh je na Slovenskem razširjenih mnogo več hrvatskih kot slovenskih vžigalic. Največ gospodov trgovcev jih radi tega

v zalogi nima, ker jih nikdo ne zahteva. Pač žalostno! Zahtevajmo toraj povod v prodajalnah, gostilnah in kavarnah slovenske vžigalice.

Društvo kranjskih zdravnikov v Ljubljani ima svojo prihodno mesečno sejo v deželni bolnični sreda, dne 29. t. m. ob pol 6. uri zvečer. Po seji priateljski sestanek pri »Slonu«.

Sesta seja pripravljalnega odbora za deželno učiteljsko konferenco se je vrnila dne 23. aprila na tukajšnjem c. kr. učiteljišču. Razpravljalo se je o smotru pouka v realjah na podlagi poročil g. učitelja Šege o zemljepisu in zgodovini, g. učitelja Bernota o prirodznanstvu. O risanju je poročal g. nadučitelj Česnik, o ženskih ročnih delih pa gospodična učiteljica Sark. V prihodnji seji se bodo rešili nekatera še nedoznana vprašanja, se bo vrnila končna debata o učnih smotrih vseh predmetov in bo poročal gosp. nadučitelj Toman o načelih za razvrstitev učne tvarine iz vseh predmetov.

Zopet eden! Zopet zapusti slovenski učitelj Koroško. Štajerski deželni šolski svet je namreč imenoval g. učitelja P. Koširja v Črncelah za učitelja v Krasnici na Štajerskem. Tako izgubi Koroška slovenskega učitelja. Kam pridevo po tej poti? Palla gotovo ve!

Poskušen samomor. Dne 23. t. m. ustretil se je v Kranju ka pelnikov sin Arnold Wlassak v desno stran prsi, a se ni smrtnonevarno zadel. Danes zjutraj pripeljali so ga v deželno bolnico. Vzrok poskušenega samomora je baje nesrečna ljubezen.

V kaznilično v Begunjah so danes zjutraj odpeljali orožniki pet žensk.

Zenski pretep. Včeraj po poludne so se v hiši na Sv. Petra cesti št. 40 sprle in stepile 4 ženske in provzročile tak izgred, da so poklicani policijški stražniki, da je naredil mir. Neka brezposelna nastarica, ki je bila najhuja, je bila celo aretovana.

Konj v kuhinji. V soboto

zvečer je ušel z dvorišča na Mesarski cesti št. 4 konj hlapcu Mihaelu Vaceku, ker ga je pretepaval in je zdiral proti Poljanski cesti. Pri hiši št. 60 je šel v vežo, razbil kuhinjska vrata in prišel v kuhinjo. Ko so ga iz kuhinje prepodili, je dirjal v hlev na Ambroževem trgu št. 7.

Najden denar prisvojil si je bivši ključarski vajenec Pavel Nadved, stanovan na Poljanski cesti št. 60. Dne 24. t. m. je našel na Poljanski cesti denarnico, v kateri je bilo 85 K denarja. Ves ta denar si je prisvojil in ga zapravil v družbi treh vajencev, dokler ni o tem izvedela policija in ga aretovala. Našli so pri njem še 74 K 40 vin.

Hud petelin. Na Poljanski cesti se je dne 25. t. m. petelin Iv. Kregarja, posestnika na Poljanski cesti št. 69 zagnal v tri leta starega dečka Edvarda Heuffelna in ga po obrazu in po glavi okljuval. Navedeni petelin ima navado, da se zaganja v mimoidoče ljudi.

Dvorni vlak. Danes ponodi ob 1/4. uro pripeljal se je v Ljubljano z dvornim vlakom saksonški kralj in se po kratkem pomuskdu odpeljal na Dunaj.

Klobase je kradla včeraj zjutraj v Solškem drevoredu delavča žena J. B. iz Gline. Bila je pri Kunsteinovi stojnici pri tatvini zasečena in aretovana.

V Ameriko. Včeraj in danes ponoči se je odpeljalo z južnega kolodvora 191 oseb v Ameriko.

Izgubljene reči. Dne 25. tega meseca popoludne je neki dijak neznano kje v mestu izgubil zlato uro, vredno 160 K. — Kuharica Teresija Falle na Marija Terezije cesti št. 11 je izgubila istega popoludne na Dunajski cesti denarnico, v kateri je imela 4 K 38 vin, prstan in recepis.

Narednik E. je izgubil na vlaku med vožnjo iz Št. Petra do Ljubljane ali pa na poti po Kolodvorskih ulicah zelenkasto listnico, v kateri je imel 190 K. svojo sliko in dopustnico. — Monter K. D. je izgubil na kogojšču »pri kronic« zlat prstan z ručecim kamnom. — V Lattermanovem drevoredu je bil včeraj opoludne izgubljen, oziroma pozabljen na klopi svilnat, zelenkast dežnik.

Najdeno. Ženski dežnik je našel v Lattermanovem drevoredu g. Hauptman, oficijal trg. in obrtnice zbornice.

Mestna posredovalnica za delo in službe. Mestni trg štev. 27. Od 17. do 23. aprila je dela iskal 14 moških in 42 ženskih delavcev. Delo je bilo ponudeno 19 moškim in 47 ženskim delavkam, v 35 slučajih je bilo delo sprejeti. Od 1. januarja do 23. aprila je došlo 893 prošenj za delo in 809 deloponudeb. V 512 slučajih je bilo delo sprejeti. Delo dobre in takoj moški: 1 prvi nastakar, 1 mesar, 1 mizar, 1 sluga, 2 kočija, 1 voznik

sodovice, 9 konjskih hlapcev, 1 mlad delavec; vajenci za nastakarje in pekarjo; ženske: 1 prodajalka začetnica, 1 šivilja, 5 nastakarjev, 1 hotelška kuharica, 17 deklic za vsako delo, 6 gostilniških deklic, 7 deklik za kmetiško delo. Službe ičajojo moški: 3 komiji, 3 pisarji, 1 graščinski sluga, 2 najemnika gostiln, 5 trgovskih slug, 2 hišnika; ženske: 3 izurjene prodajalke, 1 šivilja, 1 hotelska sobarica, 2 kuharice korožnikom. Oddati je stanovanja z 2 in 3 sobami in več mestnih sob. V najem se išče stanovanje z 2 do 5 sobami.

* Najnovejše novice. Zoper počenjanju nadškofa dr. Kohna je protestiral občinski zastopnik v Kromeriju. Dušovnik Dostal-Lucinovski, katerega je nadškof izgnal iz Škofije, je vložil protest pri papetu nunciaturi. — Novo veliko elektrarno si zgradi Dunaj ter oddaja električni tok tudi mestni železnici. — Telefon med Dunajem in Hamburgom se je ravnokar izgotovil. Daljava znaša 800 km. — Velik požar je uničil v Mikulinah na Galiskem 150 hiš. Zgorele so tudi tri osebe. — Za 7.000.000 menic je ponaredil baron Horn v Monakovem ter zbežal. Zasedejo ga tudi zaradi hudoletva nenavrnosti. — Kampanile v Benetkah. Včeraj so slovensko položili temeljni kamen za novi Markov stolp. — Za pogorelec v Locyznu je daroval cesar 10.000 K. — 25.000 imatrikulacij je doseglo ravnokar vsečilišče na Lipskem.

Dober svet. Kdor si želi lepo trato narediti, temu priporočamo, da si naroči od c. in kr. dvorse trgovine za semena Edmund Mauthner v Budimpešti travno mešano seme »Promenadnega ali Marjetinega otoka«. Že 29. let po pošiljanju Mauthner za krasne nasade v Budimpešti in Marjetinem otoku na travna semena.

(309—43)

Telefonska in brzjavna poročila.

Dunaj 27. aprila. Češko gledališko društvo »Po krok« je praznovalo včeraj 40 letnico svojega obstanka. Tem povodom je popoludne v Karlovem gledališču priredilo slavnostno predstavo. Dasi je ni naznalo po plakatih, zbral se je pred gledališčem kakih 500 Vsenemcov pod vodstvom poslancev Bergerja in Steina. Vsenemci so hoteli siloma vdreti v gledališče, da bi predstavo one-mogočili. Berger in Stein sta bila oborožena z revolverji in sta grozila, da vsakega vstreli, kdor se ju dotakne. Policija ju je prijela, a ko sta povedala, da sta poslanca, jih je takoj izpustila. Po tej teoriji bi se tudi poslanca, če se ga zasači pri cestnem ropu, ne smelo aretirati. Tudi po predstavi se Vsenemci demonstrirali ali pri drugem občinstvu niso demonstracije našle odmeva. Trije razgrajati so bili aretirani.

Praga 27. aprila. Zaupni shod mladočeške stranke se je v miru izvršil. Zbral se je okrog 500 zaupnikov. Dr. Herold je v kratkem govorju pojasnil razmere v parlamentu in je nasvetoval resolucijo, ki

nalogo, toda volitev naj se vrši brez vsakega vika in krika, ker to bodem z malim trudem lahko ukreni. — Cela stvar naj pa do volitve mirno počiva.

Meseca januvara t. l. sem izvolitev predsedstva kat polit. društva odklonil. — Kmalu potem došel je glas od Vas: „Župan B. se je spokoril in ne paktira več z P... R... niti se ne peča s takojšnjimi liberalci.“ To sem jaz hladnokrvno na znanje vzel...

Potem ste prišli nekega dne ter me vabili, da naj pridek k Vam v farovž povodom občinske volitve, na sestanek. Temu vabilu se jaz nisem odzval. Kmalu pa tem ste me pismeno vabili, da naj pridek k Vam v farovž zaradi občinske volitve k posvetovanju, in sem Vam takoj odgovoril: „v občinsko-volitvenih zadavah — ne.“ Ko so bile volitve že pred urmi, ste g. G-a prosili, da naj gre on z Vami k meni „fehtat“ v to, da bi pomagal listo staviti in kat. narod. stranki pri volitvi vplivno pomagati. Ravno tako so me faktorji konsumnega društva prosili, da naj pri volitvi pomagam, ker drugače zmagajo liberalci in nasprotniki konsuma. Slednji prosili ste me Vi in g. Župan v to, da naj ponudeno članstvo volilne komisije prevzamem radi tega, da bodem pri vršči se volitvi s potrebnimi navodili in nasveti županu pomagal. — Na vsestransko nadlegovanje sem res oblubil s svojo malenkostno sposobnostjo (akoravno sem vedel, kaj se za kulisami vrši in da se s tem zmede delajo), pomagati moralčen pri dotedni volitvi do zmage.

Po odborovi volitvi ste me v farovž povabili, pri tej priliki je eden Vaših g. kolegov (seveda navidezno na dani migljaj) proti meni rekel: „naj prevzamem izvolitev županstva, ker g. B. za ta posel ni sposoben. Vi ste pa dostavili: tudi B. ima veliko zaupanja in so nekateri odborniki zelo za njega vneti. — Jaz sem na to hladnokrvno rekel: „Brez kakega „migljaja“ naj ima kat. narodna stranka proste roke in naj se le v toliko podvrže, kar disciplina zahteva. G. Brešar! Vprašam Vas: Kaj mislite, da sem bil res tako kratkoviden in neveden, da bi ne videl, kaj se je za kulisami vršilo, in v kaki konferenci je bil F... ž - G... lj?!

Idimo dalje. Ko je bila volitev obč. odbora pravomocna, potem je šele nastala neka tišina (kakor takrat, ko gredo zvonovi v Rim). Volitev starešinstva se je razpisala, a bila je še vedno tišina. — Na dan odredjene volitve me je jeden odbornik vprašal: „Kaj se ni nič dogovorilo o volitvi starešinstva?“ Jaz sem odgovoril: „Vse je tisto — in vsem bo menda prav.“ Ta usodepolna tišina dala mi je povod, da se odredjene volitve kot odbornik nisem udeležil, pač pa takoj izvedel, da se je kat. nar. stranka razcepila, ker so si liberalni trgovci in klerikalni konsumarji roke podali tako, kot nekdaj . . . ter sem jaz vsled te zmednosti postal — Vaša „žrtev“. Gosp. Brešar! Rahlo Vas vprašam: „Je li ni bila Vaša naloga (mesto dati „migljaj“: „ne živja zaupanja“) politično nevedne odbornike kat. nar. stranke, poučiti, kako se imajo glede na to, da se disciplina ne ruši in stranka jednega političnega mišljenja javno ne osmeši, popred med seboj dogovoriti? No, po Vašem receptu se je načrt, ki se je glasil: „v nemilost padlega Drobniča ne maram, a brez njega ne morem,“ izvršil.

Končno je še obžalovanja vredno to, da ste se izrazili: „imeli bodemo dva župana, ker pa obeh ne potrebujemo, bodemo lahko jednega v Brežje (občina Jurjevica) dali, ker so ga zelo potrebljajo.“ No, „nepotrebni“ sem menda — jaz — ali — kaj?! Vprašam Vas: Ste se li dogovorili z občino Jurjevica, če me je ona voljna na čelo prevzeti?

Svoječasno je „Slovenec“ poročal: „Pri občinski volitvi v Sodražici je kat. nar. stranka zmagala.“ No, jaz pa mislim, če bi se ta stranka zavedala, kako je politično zmagala, govoriti bi se milo jzkola.

Mogoče boste rekli: Drobnič že dela v prilog liberalizma. Ne, ne, g. Brešar! Tega meni ni treba delati, kajti za to poskrbeli in kvas postavili ste Vi z Vašo nepremišljeno in premeteno politiko! Jaz pa sem bil in ostalem tak, da sem — in bodem ljubil — blago resnico in poštenost.

Seveda pričakujem šibe in palice, toda za to se ne menim, ker za resnico in pravico rad trpm preganjanje.

To Vam sporočilo je bilo udani in odkritosrčni

Jurij Drobnič.

V Sodražici 20. aprila 1903.

Umrli so v Ljubljani:

Dne 23. aprila: Franja Drapek, delavčica hči, 1½ mes., Tržaška cesta št. 24, črevesni katar.

Dne 23. aprila: Ursula Kikel, Šivilja, 45 let, sv. Petra cesta št. 42, Metrorhagie. — Pavla Gerčar, stražnikova hči, 2 leti, Poljanska cesta št. 60, Paralysis cordis. —

Izdajatelj in odgovorni urednik: Dr. Ivan Tavčar.

Jera Koš, gostija, 70 let, Pristavsko ulice št. 8, jetika.

Dne 24. aprila: Teresija Kapel, uradnica službe vodova, 82 let, Ulica na Grad št. 5, Marasmus.

Dne 25. aprila: Ferdo marki Gozani, vladni svetnik, 85 let, se je vstrelil.

Dne 26. aprila: Jakobina Supan, zasebica, 64 let, Franca Jožeta cesta št. 11, Carcinoma uteri. — Karol Žabar, delavec, 47 let, Rožne ulice št. 39, rak v želodcu.

Borzna poročila.

Ljubljanska
„Kreditna banka“ v Ljubljani.

Uradni kurz dunaj. borze 27. aprila 1903.

Naložbeni papirji.

Denar Blago

4 2/3% majeva renta . . . 100 70 100 90

4 2/3% srebrna renta . . . 100 55 100 75

4% avstr. kronska renta . . . 101 10 101 30

4% zlata . . . 121 50 121 70

4% ogrska kronska . . . 99 55 99 75

4% zlata . . . 121 30 121 50

4% posejilo dežele Kranjske . . . 99 75 —

4 1/3% posejilo mesta Splitja . . . 100 — —

Zadra . . . 100 — —

4 1/3% bos.-herc. žel. pos. 1902 . . . 100 90 101 90

4% čska dež. banka k. o. . . 99 60 100 60

4% ž. o. . . 99 75 100 80

4 1/3% zast. pis. gal. d. hip. b. . . 101 15 102 15

4 1/3% pešt. kom. k. o. . . 100 10 100 10

4 1/3% zast. pis. Innerst. hr. . . 107 60 108 60

4 1/3% ogr. centr. deželne hranilnice . . . 101 — 101 50

4 1/3% zast. pis. ogr. hip. b. . . 100 45 101 45

4 1/3% obl. ogr. lokalne železnice d. dr. . . 100 — 101 —

4 1/3% čske ind. banke . . . 100 — 101 —

4 1/3% prior. Trst-Poreč lok. žel. . . 98 50 —

4% dolenskih železnic . . . 99 20 100 50

3% juž. žel. kup. 1/1 1/1 . . . 308 30 310 30

4 1/3% av. pos. za žel. p. o. . . 101 — 102 —

Srečke.

Srečke od leta 1854 . . . 174 — 184 —

” ” 1860/1 . . . 183 — 185 20

” ” 1864 . . . 248 — 232 —

” ” tisk. . . 157 90 158 90

zemlj. kred. I. emisije . . . 275 50 279 50

” ” II. . . 274 — 278 —

čske ind. banke . . . 260 — 263 —

” ” ogrska hip. banke . . . 90 51 92 50

” ” srbske & fra. 100 — 117 75 118 75

Basilika srečke . . . 18 80 19 80

Kreditne . . . 436 — 440 —

Inomoške . . . 84 25 88 25

Krakovske . . . 74 — 78 —

Ljubljanske . . . 70 — 75 —

Avstr. rud. križa . . . 54 90 55 90

Ogr. . . 27 — 28 —

Rudolfove . . . 71 — 75 —

Salcburške . . . 74 — 78 —

Dunajske kom. . . 441 — 446 —

Deželne.

Južne železnice . . . 44 50 45 50

Državne železnice . . . 684 — 685 —

Avtro-ogrške bančne del. . . 1604 — 1614 —

Avstr. kreditne banke . . . 673 25 674 25

Drske . . . 728 — 730 —

Zivnostenske . . . 252 — 253 —

Premogok v Mostu (Brüx) . . . 889 — 692 —

Alpinske montane . . . 391 50 392 50

Praške želez. ind. dr. . . 1672 — 1682 —

Rima-Murányi . . . 483 — 484 —

Trboveljske prem. družbe . . . 395 — 396 —

Avstr. orozne tovр. družbe . . . 354 — 356 —

Čske sladkorne družbe . . . 155 — 158 —

Vainte.

C. kr. cekin . . . 11 32 11 38

20 franki . . . 19 04 19 06

20 marke . . . 23 38 23 44

Soverigns . . . 23 94 24 —

Marke . . . 116 95 117 12

Laški bankovci . . . 95 20 95 40

Rublji . . . 252 75 253 57

Nespremenjeno.

Zitne cene v Budimpešti.

dne 27. aprila 1903.

Terezianske.

Psenica za april . . . za 50 kg K 803

oktober . . . 50 " 752

Rž . . . april . . . 50 " 658

Koruzna . . . maj . . . 50 " 617

" . . . julij . . . 50 " 621

Oves . . . april . . . 50 " 634

Efekti.

Nespremenjeno.

državne železnice.

